

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 93

číslo: 50

15. prosince 2013

Cena: 8 Kč

VÝKLAD ADVENTNÍCH TEXTŮ

„Nuže, dome Jákobův, chod' me
v Hospodinově světle!“
(Iz 2,5)

Stalo se již dobrou tradicí setkávat se před hlavními církevními svátky nad Bibli, se snahou lépe porozumět biblickým textům, doporučeným na příslušné dny. Pro ty, kdo v náboženských obcích konají kazatelskou službu, je to nabídka velké pomoci a inspirace. Pro ty, kteří nemusí nedělit co nedělit a svátek zápasit nad prázdným papírem o osvětlení shůry, mohou být tato setkávání nejenom zdrojem nových podnětů a informací, ale i rozšířením obzorů na jejich cestě víry.

I v letošním roce – těsně před začátkem adventu – se v tomto duchu uskutečnil, pod záštitou naukového odboru a ve spolupráci s Husitskou teologickou fakultou UK, další exegeticko-homiletický seminář. Ve čtvrtek 27. listopadu se zaplnil květinami příjemně vyzdobený děvkový Komenského sálek těmi, kdo by chtěli, řečeno s jedním z textů, určených na 1. neděli adventní „chodit v Hospodinově světle“.

V úvodu pozdravil účastníky semináře bratr patriarcha ThDr. Tomáš Butta. Výkladem starozákonních textů se pak zabýval doc. Jiří Beneš, který se zaměřil na vstupní čtení adventních nedělí (Ekumenický lekci-

nář, řada A) z proroka Izaiáše (Iz 2,1-5; Iz 11,1-10; Iz 35,1-10; Iz 7,10-14). Podrobněji se zastavil u textů na neděli první a čtvrtou. U všech vykládaných pasáží zdůraznil propojenost s epistolními texty Nového zákona. Jak už jsme si u doc. Beneše zvykli, celou přednášku (opatřenou řadou vysvětlivek a exkursů) jsme si mohli odnést domů v tištěné podobě.

Po přestávce se ujal slova dr. Jiří Lukeš. Zaměřil se především na epistolní text listu Římanům na čtvrtou neděli adventní (Ř 1,1-7); pro lepší pochopení se však nejprve zabýval všeobecně dobovým pozadím celého listu a situací apoštola Pavla jakožto pisatele. Dále se pak dotkl některých christologických témat.

Slyšel jsem nedávno kritiku, že se v církvi teologicky nepracuje. Uspořádání nejen tohoto letošního adventního exegeticko-homiletického semináře svědčí o opaku.

Nebyla to nějaká bombastická teologická konference, ale milé setkání milých lidí, vděčných, že mohli od Hospodina zástupů něco pozitivního přijmout do svých polo-prázdných nebo někdy úplně prázdných rukou, aby se „učili chodit po jeho stezkách a v jeho světle“.

Poděkování patří všem, kdo toto setkání umožnili a na cestu do nového adventu posvětili.

Benjamin Mlýnek

DOHODA O SPOLUPRÁCI K HUSOVU VÝROČÍ

V chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze došlo 3. prosince ke slavnostnímu podpisu dohody o spolupráci k 600. výročí M. J. Husa mezi Církví československou husitskou a Českobratrskou církví evangelickou. V rámci setkání pronesli projevy patriarcha naší církve Tomáš Butta, synodní senior ČCE Joel Ruml a předseda Ekumenické komise pro 600. výročí M. J. Husa biskup Římskokatolické církve Mons. František Radkovský, za varhanního doprovodu zazněla píseň Jezu Kriste šedřný kněž a rovněž proběhla krátká tisková konference, kde byla dohoda představena.

Podpisem dohody o spolupráci mezi Církví československou husitskou a Českobratrskou církví evangelickou činíme významný krok směrem k jubileu Mistra Jana Husa v roce 2015. Cílem našeho kroku je blíže poznávat tuto osobnost českých a evropských dějin. A to jak uvnitř našich obou církví – husitské a evangelické, tak i zprostředkovávat různými způsoby její poznání široké veřejnosti, zvláště mladé generaci. Husův příběh je dramatický a oslovuje sám o sobě. Muž z nejprost-

ších a nejchudších poměrů se zařadil mezi elitu své doby. Stal se rektorem pražské univerzity a proslulým kazatelem s mimořádným

**Z projevu bratra patriarchy
v chrámu sv. Mikuláše**

respektem a vlivem pro svoji křesťanskou opravdovost. Zažil společenský vzestup a pak náhlý nečekaný pád. Skončil jako osoba církevně i společensky znemožněná. Hus je nám na jedné straně vzdálený a na druhé straně blízký. Je

nám velmi vzdálen jako muž středověku, vyznačující se náboženskou upjatou horlivostí, provázenou skromností až askezí. Je nám blízký tím, že nám klade otázky, dotýkající se hodnoty pravdy, otázky lidského svědomí a otázky sociálního citění a solidarity s druhými.

K přistoupení k dohodě nás vedou tři důvody. První důvod je časový. Jubileum v roce 2015 se již rychle blíží. Druhý důvod je ideový. Naše církve jsou ve svých duchovních

Pokračování na str. 3

VYTRVALOSTNÍ EXEGEZE

Více než měsíc uběhl ode dne, kdy dvanáct exegetů tří generací vyběhlo na pomyslnou maratonskou trasu výkladu biblického textu.

První ročník Exegetického maratonu se odehrál v kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí a ukázal přítomným, že i práce s biblickým textem se dá provozovat s opravdovostí, odhodláním, trpělivostí a vytrvalostí. Jak dr. Jiří Lukeš z katedry biblické teologie Husitské teologické fakulty UK říká: „Exegeze není tak otažitou záležitostí, jak působí cizí slovo samo. Patří k Bibli a jejím textům, neboť nás od nich dělí celá tisíciletí. Tato skutečnost však není překážkou. Právě naopak! Je to pozvá-

ní do světa, který je v mnohém jiný než ten náš. Je to zvláštní svět historie, jazyka, příběhů i hodnot, v němž nevíte, jak ten nejsilnější, nejbohatší a nejlepší, ale ten, kdo má odvahu víry.

Není to však jen svět vítězství, ale i porážek, které bolí a trvají třeba i roky či desetiletí. Avšak v logice tohoto světa jsou obtíže na cestě s Bohem lepší než triumfy bez Boha. Právě exegeze je tím, co vede k jádru věci, odhaluje patriční dimenzi i svědectví víry, ale také chrání před vykladačskou světovostí a úletem kamsi pryč či bokem. Je to nezbytný soubor nástrojů, jež nám tento fascinující svět odkrývají. Pokračování na str. 3

Tisíc let Avicennova Kánonu

Na seznamu výročí odkazů lidstvu UNESCO r. 2013 je uvedeno i tisícileté výročí vydání Kánonu medicíny, sepsaného Avicennou (Ibn Síná). Kánon se stal nejslavnější encyklopedií lékařství, známou v latinském překladu (možná Gérarda z Cremony) po celé Evropě a používanou až do 17. stol. Avicenna se narodil poblíž Buchary (dříve perská říše Samánovců, dnes Uzbekistán). Již jako desetiletý znal údajně z paměti Korán i řadu dalších knih. V 18 letech měl pověst znamenitého lékaře. Kromě arabsky psaného Kánonu (Kánún) sepsal persky psanou knihu o vědě (Dánešnáme) – vědeckou encyklopedií, zabývající se logikou, přírodními vědami, psychologií, geometrií, astronomií, matematikou a hudbou. Věnoval se poezii i próze a napsal i řadu dalších děl, např. o filosofii, medicíně a metafyzice. Celkem je autorem snad až 450 děl. Patřil mezi zakladatele obecné metodologie vědy. Avicenna tvrdil, na základě nám zatím neznámých důvodů, že rychlost světla musí být konečná, a poukázal na nerozlučnou souvislost mezi časem a pohybem. Kdyby byly věci bez pohybu, ztratil by čas smysl, uvažoval správně Avicenna. Předpokládal také existenci malých, neviditelných tvorečků, kteří mohou způsobovat nákazu. Avicenna měl zásadní vliv na rozvoj středověkých věd. Lze nalézt mnoho středověkých spisů, které ho citují. Na jeho autoritu se v teologicko-filosofických spisech odvolával i náš Mistr Jan Hus. Nad hrobem Avicenny v perském Hamadánu byl postaven kónický monument s dvanácti pilíři. „Zlo není opakem dobra, je jen jeho překážkou“ – Avicenna. (Podle UNESCO a Wikipedie, foto: Wikipedia)

red

Z kazatelského plánu Třetí neděle adventní

Radujte se v Pánu vždycky, znovu říkám, radujte se! Pán je blízko.

FILIPSKÝM 4, 4.5b

První čtení z Písma: Izajáš 35,1-6a.10

Tužby adventní:

2. Aby v naší mysli světlo pravého poznání se rozžehlo, modleme se k Hospodinu.
3. Abychom pokušení přemáhali a srdce čisté uchovali, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Bože všemohoucí, vzbud' svou sílu a s velikou mocí přijď mezi nás. Pospěš nám na pomoc a ve svém milosrdenství zahlad' naše viny! Svým svatým Duchem nás osviť, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení z Písma: Jakubův 5,7-10

Evangelium: Matouš 11,2-11

Verše k obětování: Žalm 85,2-3

Verš k požehnání: Izajáš 35,4

Modlitba k požehnání:

Bože všemohoucí, snažně tě prosíme, očisti nás od hříchů, a tak nás připrav k nastávajícím vánočním svátkům! Ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána.

Vhodné písně: 203, 205, 160

BLAHOŠLAVENÍ CHUDOBY II.

(Matouš 5.1-2, 6.25-33; Lukáš 6.20)

Ve své knížce „Do výšky volím pád“ seřadil Max Kašparů pozoruhodnou stupnici: Nouze je to, když člověk nemá, co potřebuje, chudoba je to, když člověk má, co potřebuje, a bohatství je to, když člověk má víc, než potřebuje.

V článku „Chudoba jako popření lidských práv“ napsala Kristina Koldovská, že je třeba postavit chudobu mimo zákon. Patrně měla na mysli nouzi, obojí se neprávem ztotožňuje. Ale co by bylo potřeba postavit mimo zákon, je naopak bohatství.

Gilbert Keith Chesterton napsal: „Boháči jsou v každé zemi jen společenská spodina.“ Nikoli chudáci. Jen si vzpomeňme, jak dopadli po smrti v Ježíšově podobnosti boháč a Lazar. Ovšem tak si oba stáli před Bohem už zaživa. Chudoba je nejenom blahoslavená, ale nezbytná pro celý svět. Shromáždování hmotných statků vede k drancování Země. Rozmach průmyslu, který je závislý na vodě, stále více omezuje zdroj pitné vody. Před stoletím, kdy se dalo ještě pít z každé lesní studánky, bylo nepředstavitelné, že se jednou nebudeme moci obejít bez balené vody. Stav „Pani chudoby“ je v bohatosti ducha. Opakem je duchovní bída a nouze blahobytu, podmiňovaná plněním pevnin a moří. Ono ďábelské pokušení „toto všechno ti dám“ se týká přes hlavu Ježíšovu celého lidstva, ovšem s tou zatajenou podmínkou „jestliže se mi budeš klanět“. Píše se o rozvojových a vyspělých zemích. Jak nadějně to zní! Ale je to velký podvod. Nejde o skutečný rozvoj ani vyspělost, o kulturu životní úrovně,

ale o zisky, těžbu, o zájmy průmyslu, o mamon.

Žijeme v blahobytu, aniž si to připouštíme. Heslo, ražené za komunismu „Blahobyť dokážeme vyrobit“ platí stále. Zvykli jsme si na blahobyť jako normál. Ale jak je to podle Ježíše, jenž neblahoslavl bohaté? Řekl:

Eugène Atget: Sběrač, Wikipedia

„Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a jste obtíženi, a já vám dám odpočinutí.“ To je podle Kralických. V ekumenickém překladu je to zvýrazněno: „kdo se lopotíte a jste břemeny obtíženi“; u Žilky „kteří těžce pracujete a jste přetíženi“. A tak přemítám: jiné nezve? Nezve mne a tebe? Co s námi, nevolníky blahobytu, do něhož jsme zapředeni?

Můžeme za to, že se už neobejdeme bez plastových obalů, bez mobilu a bez auta? Bez kamionů a hypermarketů? Je nesnadné v této zemi být záměrně chudým. Být chudým

v duchu s důsledkem stávat se chudým doopravdy je daleko těžší než být bohatým. Ježíš oslovuje v jedincích lidstvo. Připomeňme si, co říká: „Nemějte starost o svůj život, co budete jíst, ani o tělo, co budete mít na sebe.“ „Nedělejte si starosti o oděv,“ říká s odkazem na nebeské

ptactvo a polní kvítí: „Váš otec nebeský přece ví, že to všechno potřebujete.“ Není to pobídka k nezodpovědné lenosti, vždyť jsme si připomněli, že Ježíš zve k sobě právě ty, kdo pracují, kdo se lopotí. Jde o to, vážit míru vnějších potřeb. Bůh má v péči své stvoření. Ví, že jsme jeho. Ještě před nedávnem nikoho nemohlo napadnout, jaký nesmírný dosah mají Ježíšova slova, blahoslavící chudobu. Divali jsme se na ně s jakousi shovívavostí. Ale jak se dnes prokazuje, jsou to prorocká slova nesmírného významu, zaměřená i do nynější spotřební civilizace, která prakticky nepočítá s Bohem, s věčností, ani s poklady nebeskými, a proto má

nenasytný zájem o přemíru pokladů tohoto světa. Ježíš ovšem zná už ve své době východisko ze slepé ulice našeho pachtění po blahobytu: „Shromážděte si poklady na nebi.“ A: „Hleďte nejprve království nebeské a toto vše vám bude přidáno.“ Co je toto vše? To, co opravdu potřebujeme, nic víc.

Naproti tomu Satanovo „Toto vše ti dám,“ je právě nabídka blahobytu. Jaký je praktický rozdíl mezi námi, kdo vyznáváme Ježíše a těmi, kdo nevěří v Boha? Od koho vlastně přijímáme „toto vše“?

Miroslav Matouš

Nad Písmem

TRPĚLIVOST A POKORA

Čím víc se blíží to, na co s radostí čekáme, tím větší máme v sobě napětí a neklid. Všichni jsme to alespoň jednou v životě zažili, tu netrpělivost a nedočkavost.

Nesmírná radost z prorokování Izaiášova stupňuje i naši radost z očekávání příchodu Syna Božího. Už, už je skoro za dveřmi. Téměř všechno je připraveno. A přece – jsme napomínáni právě v tuto dobu k trpělivosti. A co víc – nemáme si ani jeden na druhého „stýskat“, tedy stěžovat si. Neboť ten, který stojí přede dveřmi a ke kterému se upírá brzděný výbuch naší radosti, není jen malé bezbranné miminko, ale je náhle nazýván Soudcem. „Nestýskejte si, bratři, jeden na druhého, abyste nebyli souzeni. Soudce už stojí přede dveřmi!“ (Jk 5,9) A v dnešním evangeliu se dotazuje Jan Křtitel z vězení: „Jsi ten, který má přijít, nebo máme čekat jiného?“ (Mt 11,2)

Trpělivost a pokora – to vnímáme z otázky vězněného Jana Křtitele. Trpělivost a pokora však neznamená pasivitu. I ve vězení Jan Křtitel čeká a pevně věří, že přijde ten, kterého ohlašoval. A dostává se mu odpovědi: „Slepi vidí, chromí cho-

dí, malomocní jsou očišťováni, hluší slyší, mrtví vstávají, chudým se zvěstuje evangelium“ (Mt 11,3). Jan Křtitel se dočkal svých VÁNOC. Dočkal se příchodu Syna Božího.

A co my? Je odpověď v listu Jakubově 5,8 i pro nás? „I vy tedy trpělivě čkejte, posilněte svá srdce, vždyť příchod Páně je blízko.“ Nebo stále ještě čekáme „ve vězení“ jako Jan Křtitel? Ve vězení svého srdce a svých představ, ve vězení své rodiny, svých vztahů, svých očekávání?

Ano, promlouvá k nám evangelium a ukazuje nám cestu i dnes: „Jděte, zvěstujte Janovi, co vidíte a slyšíte.“ A dál opět hovoří samotný Pán

Ježíš: „Hle, já posílám posla před svou tváří, aby ti připravil cestu“ (Mt 11,3.11).

A jak to souvisí s naší radostí z blížících se Vánoc? „Moje budoucnost je ve tvých rukou...“ tato slova jsem dříve vztahoval jen na hodinu smrti. Nyní jsem se je naučil chápat jinak: Ve tvých rukou, Bože, je celý můj život, všechny mé dny, hodiny a okamžiky“ (Martin Luther).

A tak, bratři a sestry, v radosti a trpělivosti prožijme zbývající část adventu, abychom měli srdce plné jeho lásky a pokoje, až se s ním ve víře o Vánocích setkáme.

Požehnané dny adventu přeje

Miloš Košíček

Mt 11,2-11

**Bože, děkuji za čas adventu,
který nás připravuje na setkání s tebou.
Prosím o trpělivost, pokoru a odvahu,
abychom nezůstávali ve „vězení“ lidských představ
o tobě a o tvém příchodu
a dokázali využít tvé přítomnosti mezi námi
ke vzájemné komunikaci
a budování pevného křesťanského společenství.
Prosím, přijď Duchu svatý, a daruj nám slova,
kterými dokážeme druhým lidem ukázat tvé světlo.
Amen.**

VYTRVALOSTNÍ EXEGEZE

Dokončení ze str. 1

přibližují a propojují jej se světem naší existence a jejího smyslu.

Během dvanácti hodin jsme byli svědky práce s mnohými vykladačskými metodami – včetně těch méně tradičních, a přestože všechny přednášky pojilo motto letošního ročníku „*Na stezce spravedlnosti je život...*“ (Př 12,28), rozličnost v přístupech a výběr textů snad každého ujistil, že přijít, posadit se a třeba i několik hodin poslouchat vykladače se opravdu vyplatí.

Děkujeme několika desítkám ná-

vštěvníků a zejména těm, kteří s námi „doběhli“ až do konce, za pozornost a přejeme vám mnoho úspěchů při vlastních pokusech o výklad biblického textu.

Budeme rádi, pokud nám napíšete (asistentka@svmikulas.cz), jakým směrem bychom se měli vydat příští rok.

Uvažujeme také o Letní exegetické škole, kde by si zájemci mohli sami text „osahat“ a zlepšit své exegetické dovednosti.

Více na webu: www.svmikulas.cz.

Martina V. Kopecká

DOHODA O SPOLUPRÁCI

Pokračování ze str. 1

kořenech s touto postavou těsně spjaty a od počátku své historie jsou nositelkami Husova náboženského a duchovního odkazu. Třetí důvod je organizační. Ukazuje se užitečnost vzájemné inspirace a tvořivého dialogu i potřebnost naší užší spolupráce při organizačním zajištění a přípravě jubilea. Naše spolupráce vyjádřená podpisem dohody nechce být projevem výlučnosti. Jsme otevřeni zvláště spolupráci s Ekumenickou komisí pro Husovo jubileum 2015, která působí od roku 2011. Stejně tak chceme spolupracovat se sesterskými církvemi sdruženými v Ekumenické radě církví České republiky a s dalšími organizacemi a institucemi. Ve zcela konkrétní praktické spolupráci si můžeme ověřovat, jak nás Hus sbližuje.

Husova osobnost svým silným etickým zaměřením náleží ke specifické české spiritualitě, jak to vyslovil prof. Tomáš Halík (srov. *Co je bez chvění, není pevné. Labyrintem*

světa s vírou a pochybností. Praha 2002, s. 210-211). Současně znalcem období české reformace a utrakvismu Zdeňkem Davidem je Hus označován jako „zastávce lidských práv ve světovém měřítku“ (*Nalezení střední cesty. Liberální výzva utrakvistů Římu a Lutherovi*. Praha 2012, s. 58). V každém případě má význam, abychom si Husovu osobnost, myšlení a působení přibližovali, poznávali a připomínali.

Naším společným krokem dáváme najevo, že chceme postupovat vzájemně v návaznosti na úctu k českému reformátorovi a svědkovi Pravdy – Ježíše Krista. Tato úcta byla živou v minulých generacích věřících obou našich církví.

Přijímáme spoluodpovědnost za Husovu památku, která není ničím ustrnulým, statickým a minulým, ale je otevřená, oslovující a přesahující do naší současnosti.

Tomáš Butta

NAŠE RECENZE

ROK POD NEBEM

Dnešní doba je náročná, rychlá a tak trochu zmatená. Dost na tom, že to jakž takž zvládají dospělí. Ale co to znamená pro děti? Rozhodně vyrůstají v jiných podmínkách, některé „přežitky“ z minulosti je ovšem nemíjejí. Například bez čtení se pořad neobejdou. Dětsví je doba, kdy se malý člověk s jazykem teprve seznamuje a objevuje krásy vlastní mateřštiny. Děje se tak často formou básniček a písniček. Mají rytmus, zajímavější výběr slov a vyprávějí krátké příběhy, které jsou pro děti snáze uchopitelné. Básník tedy musí mít na paměti, že píše pro čtenáře, který dosud hledí na svět očima doširoka otevřenýma zvědavostí – a notně by se divil složitým přirovnáním.

Miroslav Matouš, kterého známe zejména jako autora oduševnělé poezie, však dovede zprostředkovat své verše i dětem. Jeho nová kniha *Rok pod nebem* se věnuje krásám přírody: zvířatům, stromům, ale třeba i krajině. Je to jen přirozené, že vybral zrovna toto téma. Děti mají ke zvířatům a rostlinám blíže, neboť nejsou tolik zatíženy shonem všedního dne. Přistupují k přírodě se zvědavostí a celým srdcem, což se v dospělosti bohužel často vytrácí.

Autor zvolil formu jednoduchých, půvabných osmiverší, jež jsou malému čtenáři snadno přístupná. Čte-li si je dospělý, těší ho jejich pravidelnost a rytmika; je uměním uzavřít malý příběh života na několika řádcích. A ještě nesmí chybět ani ona malá

nadsázka, která odlišuje suše vědecké pojetí v učebnici od uměleckého ztvárnění – například v básni Světluška:

*„Broučku, svatojánský broučku,
co tu děláš na paloučku?
Je už noc, jsi malý!
Jiní by se báli!*

*Jen se neboj, že se ztratí!
Odkud vzlétl, tam se vrátí.
Světélko má k tomu,
aby trefil domů.“*

V podobném duchu se nese celá sbírka, všech 53 básní. Oceňuji na ní zejména, že ukazuje výjevy ze živé přírody – jak se život odvíjí nezávisle na člověku, a to skrze celý rok od jara do zimy. Je potřeba připomínat dětem, že tady nejsme sami. Navzdory tomu, že

mnoho rodin žije ve městech, nejsou to mrtvá sídla bez závanu divokého. I v té nejmenší skulince se uchytí plevel s hezkými drobnými kvítky, na podzim odlétají některé druhy ptactva a do měst přilétnou na návštěvu havrani, někdy je s trochou štěstí možno spatřit v parku myš nebo zajíce... Při četbě básní Miroslava Matouše si jistě mnohé dítě vzpomene, že na venkově se úplně jinak dýchá a obloha se tam zdá ještě modřejší. Nebylo by možné vydat sbírku básní pro děti bez ilustrací; obrázky pomáhají dítěti spojit si slovo se skutečností a podněcují jeho představivost. Kreseb se ujal nám také dobře známý Lumír Čmerda. Jeho úkolem bylo zachytit co nejdříve skutečnost a zároveň vystihnout atmosféru básně. Některé ilustrace proto připomínají výjevy z hezkého

snu; z příjemné, idylické pohádky. Že jde o obrázky pro dětské oči, nám připomíná jen iniciála z názvu básně, jež je do každého obrazu nápaditě vložena.

Jsem proto ráda, že i dnes může vyjít taková kniha. Není sice jásavě barevná, ani v ní nenajdeme různé vymyšlené panáčky, nabízí zato příběhy o životě tam venku. Je jako stvořená k tomu, aby si z ní dítě při předčítání vybralo své oblíbené verše a naučilo se je z paměti. A kdo ví – třeba se s její pomocí naučí i samo dříve číst.

Petra Štěpánová

*Miroslav Matouš:
Rok pod nebem.
Ermat, Praha 2013,
116 stran.*

Z DOPISŮ NAŠICH ČTENÁŘŮ

Dokončení povídky z minulého čísla

Pavel z Kravař 1433

Milan Kocourek

Byl pevně přesvědčen, že lolarci byli zrádci římské církve především kvůli jejich důrazně prosazovanému požadavku, aby se církev vzdala světského majetku. Nicméně do určité míry sympatizoval s argumentem lolarců ve prospěch naprosto volného šíření slova Božího. Když mu jeden z řeholníků ukázal část Viklefova překladu evangelií do angličtiny, zaujalo ho to. Latina byla konečně srozumitelná jen vzdělané vrstvy. Kázání slova Božího v jazyce, jemuž rozuměl lid, považoval Wardlow za užitečný nápad. Nicméně biskup nebyl ochoten ponechat bez námitky tezi, že kněz, který se dopustí smrtelného hříchu, by měl být zbaven kněžství. „Není na Pavlu Kravařovi ani na kterémkoliv jiném člověku, aby tohle rozsuzoval,“ mnil biskup Wardlow. Byl přesvědčen, že tento argument přímo souvisí se zpovědním tajemstvím a jako takový se vyjímá kompetenci kteréhokoli člo-

věka. Pavel však urputně trval na obhajobě své pozice v tomto bodě. „Hřešit je lidské, ale jestliže kněz propadne smrtelnému hříchu, je to neodpuštělné,“ prohlásil ve svém závěrečném prohlášení před církevními soudci v zasedací síni chrámu sv. Jakuba 23. července. A tento postoj se stal rozhodujícím faktorem při rozhodování soudců o jeho vině.

Biskup Wardlow dospěl k závěru, že Pavel z Kravař byl do jeho země vyslán, aby království Skotů zkorumpoval. Ačkoli Pavel se prokázal jako mimořádně znalý a nanejvýš schopný vykladač zákona Božího v Písmu svatém, podle názoru Jeho Eminence dal najevo zarážející aroganci při tvrdošíjně obhajobě článků pražských husitů a Jana Viklefa, které Wardlow považoval nejen za pomýlené, nýbrž i za hluboce herecké.

V závěrečném prohlášení církevního soudu krátce před polednem byl Pavel označen za neoblomného heretika. Verdikt zněl: upálení na hranici. A Pavel se odmítl omluvit za kterékoli ze svých upřímně zastávaných názorů. Když kat na

hlavním trhu v St Andrews připotul Pavla řetězy ke kůlu, ještě před zapálením hranice mu násilím zastrčil do úst měděné jablko, aby odsouzenec nemohl promluvit k lidu. Tento čin vyvolal nesouhlasné mručení mezi stovkami přítomných, kteří se na tuto podívanou na trhu sešli. Byla tam také Jannette: „To není správné, já chci slyšet, co nám chce říci!“ zakřičela z plna hrdla. Ale biskup Wardlow, který byl také mezi přítomnými, její výkřik přešel odmítavým mávnutím ruky. Pavel podstoupil svou smrt důstojně. Někteří očití svědkové hlásili, že vroucně vzhlížel k nebi až do poslední chvíle, než ztratil vědomí.

Na rynku v St Andrews, kde Pavel dodýchal, je místo jeho mučednické smrti označeno křížem z dlažebních kostek.

Historická poznámka:

Pavel z Kravař, v Británii zvaný Paul Crow, se narodil pravděpodobně mezi lety 1390 a 1393. Byl upálen na hranici v St Andrews 23. července 1433 jako heretik.

Konference o marxisticko-křesťanském dialogu

Nedávno se ve Filosofickém ústavu AV konala konference o tématu kdysi velmi aktuálním, dnes již pozapomenutém a poněkud odsunutém do historie. Totiž o dialogu křesťanů a marxistů, který u nás probíhal v 60. letech. A probíhal i později, ale to již v rámci bytových seminářů nebo exilových časopisů; v 90. letech pak už k němu nebyl důvod. Byl to jen dobově podmíněný fenomén?

Co to je vlastně dialog? Vyžaduje společný základ. Dialog mezi různými kontexty je vlastně dialogem jen v přeneseném slova smyslu. Nicméně určité společné rysy se najdou. Styčným bodem křesťanství a marxismu je universalismus. Dialog se pak točil kolem témat, jako je smysl lidské existence či transcendence, svoboda či odcizení. Marxisté oním dialogem legitimizovali svůj univerzalistický nárok na výklad světa. Křesťanské církve zase sledovaly legitimizaci své spolupráce s komunistickou mocí. Byť se nám to dnes jeví divně, v té době to své oprávnění mělo. Z retrospektivy máme nad činnostmi některých tehdejších teologů rozpaky, třebas nepochybujeme, že to mysleli dobře. Ostatně kdyby

věc viděli z dnešní perspektivy, snad by dali za pravdu nám.

Kromě toho se jak křesťanství, tak i marxismus snažily zlepšit společnost ve smyslu, jak ji změnit, aby nedocházelo k sociálnímu hříchu, tj. např. k vykořisťování. Marxismus reagoval na situaci dravého kapitalismu 19. století a chtěl, aby proletariát převzal kontrolu a vlastnictví výrobních prostředků. Jenže pak se ukázalo, že řízení výroby vyžaduje odbornost, a navíc roli proletariátu převzali komunisté. Výsledek známe. Je zřejmé, že marxismus má židovskokřesťanský původ. Koncepcí společnosti, určující si svůj osud svobodnou praxí, má svůj původ právě v židovskokřesťanském náboženství. Oproti tomu antické pojetí (antika a židokřesťanství jsou dva hlavní zdroje naší kultury) je fatalistické, o všem rozhoduje osud. Tento dialog byl tedy dobově podmíněný, ale ve své době své opodstatnění měl. Diskutující v této souvislosti připomněli výrok C. Tresmontanta: „Dobře křesťanům za Marxe a Freuda, protože ti přinesli to, co církvi chybí.“

Pavel Benda

ZPRÁVY

Ocenění pro Karla Metyše

15. listopadu převzal bratr Ing. Karel Metyš z Moravské Třebové z rukou ministra obrany Vlastimila Picka „Pamětní odznak účastníka odboje a odporu proti komunismu“. Tento den byl slavnostním pro 14 oceněných, kteří v době komunistického režimu byli natolik stateční, že se odvážili jít „proti proudu“. Někteří se satisfakce již nedožili. Bratr Metyš je dlouholetým aktivním členem naší církve v Moravské Třebové. Mnozí si jistě vzpomenou i na jeho otce, br. faráře Jaromíra Metyše, který je také autorem nápěvu písně „Pošli mne, Pane, k bratřím mým“. Bratr Metyš letos přednášel a besedoval o letech, prožitých ve vězení, na několika gymnáziích v Moravské Třebové, ve Svitavách a v Jevíčku. Nyní se chystá další beseda v prostějovských gymnáziích a přednášky v rámci ČKA. Bratr Metyš je velice skromným člověkem, tak mu alespoň touto cestou chceme poblahopřát a poděkovat i za záslužnou reprezentaci naší církve.

Ivana Krejčí

Hradišťan v České Skalici

Zveme vás na adventní koncert ve sboru v České Skalici 14. prosince od 17 h v provedení folklorního souboru Hradišťan s uměleckým vedoucím Jiřím Pavlicou. Jako host vystoupí smíšený pěvecký sbor Kácov z Nového Města nad Metují. Jiří Musil

Česká mše vánoční

Náboženská obec naší církve v Praze 3 na Žižkově zve na Českou mši vánoční Jakuba Jana Ryby. Koncert proběhne 12. 12. od 18 hodin v Žižkově sboru na nám. Barikád 1. Vystoupí studenti SPŠG a Gymnázia Evropská 6.

red

Vánoce v Rokycanech

Náboženská obec v Rokycanech zve do modlitebny evangelického sboru na následující bohoslužby:

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

O JANU KŘTITELI

Vypisujte písmenka z horní tabulky v pořadí daném čísly ve spodní tabulce.

M	U	R	A	E	Í	O	I	S	T	V
Ř	P	P	T	P	B	Ř	Á	P	E	L
V	S	L	Ř	I	O	O	V	C	Á	L
Í	A	U	P	T	A	S	Y	D	I	S

7	20	35	12	41	25	9	38	3	43	18
14	31	1	29	8	27	32	6	34	15	39
37	17	11	24	33	2	19	22	40	23	5
4	26	44	13	21	36	10	28	16	30	42

(Řešení z minulého čísla: Čiňte pokání)

Jana Krajčířiková

25. 12. v 7.45 hodin

26. 12. v 16.30 hodin

29. 12. v 7.45 hodin

Kázáním poslouží br. farář Tomáš Procházka.

1. ledna budou hudební nešpory s kázáním ses. faráře J. Švábové. red

Fenomén eucharistie

Společnost RITAS, s.r.o. ve spolupráci s Literárně dramatickým klubem Dialog na cestě a s náboženskou obcí Karlín, si vás dovoluje pozvat na představení knihy *Fenomén eucharistie* (Od Starého zákona po současnost), od ThDr. Martina Chadimy, a to v úterý 17. prosince od 17 hodin na adrese: Vítkova 13, Praha-Karlín. V adventním kulturním programu zazní Serenáda II Bohuslava Martinů v podání smyčcového tria – L. Priester, O. Pustějovský a A. Novotná. Klub „Dialog na cestě“ vystoupí s vánoční poezií Olgy Nytrové. Knihu lze zakoupit na místě či objednat na adrese: knihy.ritas@gmail.com. Cena: 129 Kč, pro studenty za 110 Kč. red

Koncert v Pardubicích

Ve středu 25. prosince v 17 hodin v pardubickém Husově sboru proběhne již tradiční vánoční varhanní koncert tamního varhaníka Petra Vacka a barytonisty Jana Jiráčka. Na programu zazní skladby jak tématicky ryze vánoční, tak skladby klasického varhanního repertoáru. Hezké Vánoce a požehnaný nový rok 2014 přeje varhaník sboru Petr Váček. red

Z programu divadla Mana

• 20. 12. od 19.30 h: **Jazzové vánoce Armina Reicha**. Přijďte si poslechnout jazzband A. Reicha a písně (nejenom) vánoční v originálním jazzovém aranžmá.

• 16. 12. ve 20 h: **Klára 3847 – Příliš mnoho hvězd**. Skutečný příběh dívky, vězněné v Osvětimi, jejíž boj o přežití a nezlomná vůle žít zaujal režiséra Stevena Spielberga tak, že

o ní nechal natočit dokument pro americké muzeum holocaustu.

Vršovické divadlo Mana, Moskevská 34/967, Praha 10 – Vršovice. red

Kalendář Etiopie 2014

Oznamujeme, že vyšel kalendář na příští rok inspirovaný projekty Diakonie ČCE v Etiopii. Fotografie, které byly pořízeny zaměstnanci a dobrovolníky, seznámí nejen s programy, ale také s různými aspekty života v této africké zemi. Dozvíte se, jaký letopočet se v Etiopii právě píše, co pro Etiopany znamená káva nebo jak oslavují Vánoce. Kalendář můžete objednat na tel.: 777 852 604, e-mail: pavlina.buzkova@gmail.com nebo sekretariat.hrp@diakonie.cz. red

Ekumenická akademie

Upozorňujeme na novinky činnosti Ekumenické akademie

• **Čokoládový koutek v obchodě Fair&Bio** – kde budete moci podepsat petici „Za fěrovou čokoládu!“, vybrat si z široké nabídky čokolád a získat informační materiály k dané problematice.

• **Předvánoční nabídka obchodu Fair&Bio** - V obchodě můžete nakoupit krásné vánoční zboží (ozdoby na stromek, svíčky, anděličky, speciální vánoční čokolády, čaje, kakao, sušenky koření...). Kromě běžné otevírací doby po-pá 11 – 19 h je otevřeno i 21. 12. od 10 do 15 h. Obchod je v Praze-Karlíně, ul. Sokolovská 29.

• **Nové publikace** - V sekci Publikace na webu naleznete ke stažení novou brožuru k tématu nepodmíněného základního příjmu a tři průvodce ke kampaním **Fairtradová města, Fairtradové školy a Fairtradové církve**.

Více informací naleznete na: www.ekumakad.cz. red

Koncerty u sv. Mikuláše

• 16. 12. - 19 hodin **Světové vánoční koledy, Bach, Michna, Charpentier Prague Brass Ensemble, J. Kalfus - varhany**

• 17. 12. - 19 hodin **Vánoční koncert R. Pachmana**

• 18. 12. - 19 hodin **Benefiční koncert Cantoria Praha**

• 19. 12. - 17 hodin **Benefiční koncert - vstupné dobrovolné**

• 19. 12. - 19 hodin **Pachelbel, Bach, Buxtehude, Franck Josef Prokop - varhany, Miroslav Laštovka - trubka**

• 20. 12. - 19 hodin **Bach, Vivaldi, Mozart, Dvořák Vivaldi Orchestra Praga, V. Návrat - barokní housle, Y. Škvárová - mezzosoprán**

• 21. 12. - 19 hodin **Bach, Vivaldi, Mozart, Dvořák Vivaldi Orchestra Praga, V. Návrat - barokní housle, Y. Škvárová - mezzosoprán**

• 22. 12. - 19 hodin **Bach, Vivaldi, Mozart, Gounod, Consortium Pragense Orchestra, Š. Heřmánková - soprán, M. Laštovka - trubka**

ZEKUMENY

MÉNĚ NEROVNOSTI, VÍCE ROZDÍLNOSTI

„Méně nerovnosti, více rozdílnosti“ bylo koncem listopadu tématem Festivalu sociální nauky katolické církve ve Veroně. Program zahájilo videoposelství papeže Františka. Papež v něm mj. řekl: „Pomysleme na procento nezaměstnaných mladých lidí – v některých zemích je to až 40 procent. Mladí jsou hypotékou budoucnosti. Pokud se tento problém brzy nevyřeší, jistota budoucnosti slábne, nezastane-li docela... Mohlo by se říci, že aplikace sociální nauky církve v sobě nese mystiku. Opakuji to slovo – mystika. Zdá se, že tato nauka o cosi obírá, že vede mimo trh a běžná pravidla. Pohlédneme-li však na celkový výsledek, tato mystika přináší významný zisk. Je totiž schopna přispívat k rozvoji právě proto, že – ve svém celistvém pojetí trhu – vyžaduje péči o nezaměstnané, bere na sebe břemena sociální křehkosti a nespravedlnosti a nepodléhá pokřivenému ekonomickému pohledu.“ Papež dále mimo jiné vyzdvihuje družstevnictví jako důležitý prvek plurality na trhu zaměstnavatelů: „Vzpomínám si, že mi bylo 18 let, když jsem v roce 1954 zaslechl svého otce, jak mluví o křesťanském družstevnictví. Od té chvíle jsem se pro tuto myšlenku nadchl – považoval jsem ji za správnou cestu. Tudy vede cesta k rovnosti, ne však k uniformitě, je to jednotnost v rozdílnosti. Z ekonomického pohledu je to pomalá cesta – jak říkával tatínek, pokračuje pomalu, ale jistě.“ V závěru poselství papež katolíky vyzval, aby aktualizovali myšlenku katolického družstevnictví v kontinuitě s encyklikou *Rerum novarum*.

Podle Radia Vatikan

V BELGII SE BLÍŽÍ SCHVÁLENÍ EUTANAZIE PRO NEVYLÉČITELNĚ NEMOCNÉ DĚTI

V Belgii se o další krok přiblížilo zavedení eutanazie pro nevléčitelně nemocné děti. Parlamentní výbor dnes schválil tento zákon velkou většinou. Zákon, který ještě musí projít hlasováním v parlamentu – a analytici již předem ohlašují, že pravděpodobně bude schválen – by Belgii dal smutné prvenství - byla by první zemí, která odstranila věkovou hranici pro eutanazii. Nizozemsko již umožňuje eutanazii pro děti starší 12 let, od roku 2002 bylo zaznamenáno pět takových případů.

Belgie by chtěla jít ale ještě dále a odstranit ze zákona veškeré zmínky o věku dítěte. Belgický zákon v současném znění navrhuje, aby psycholog zhodnotil schopnost dítěte rozhodnout se zemřít.

Odpůrci namítají, že je nemožné určit, zda je dítě schopno takové rozhodnutí učinit. „Někdy se říká, že stanovená věková hranice je nahodilá, ale snažit se posoudit, zda je nezletilý schopen učinit takové rozhodnutí, povede k ještě více nahodilým výsledkům,“ řekl senátor Els Van Hoof z vlámské křesťansko-demokratické strany.

Hlasování způsobilo roztržku v koalici premiéra Elia Di Rupo, neboť křesťanští demokraté hlasovali proti zákonu.

Poslanci dvou opozičních stran – vlámských separatistů a zelených – hlasovali společně s vládními socialisty a liberály ve prospěch zákona a tím mu ve výboru zajistili dostatečnou podporu.

Analytici očekávají, že parlament zákon schválí, protože výbor reprezentuje podíl křesťanů ve sněmovně.

EUROPAPARLAMENT PRO VÝZKUM NA EMBRYÍCH

V rámci schvalování balíku legislativy k programu Horizont 2020 na podporu výzkumu v EU bylo schváleno i financování výzkumu embryonálních kmenových buněk. Všichni přítomní čeští poslanci pro financování zvedli ruku. Slovenští poslanci Anna Záborská a Miroslav Mikolášik v závěrečném hlasování hlasovali proti právě z důvodu umožnění financování i těch výzkumných projektů, v nichž se používají kmenové buňky získané z lidských embryí, přičemž dochází k jejich usmrcení.

V řadě členských států včetně Slovenska je výzkum embryonálních kmenových buněk zakázán. V ČR je tento výzkum na embryích povolen, prakticky ale téměř neprobíhá. Anna Záborská předložila šest pozměňovacích návrhů, žádný z nich však nebyl přijat. Poslední dva roky intenzivně usiluje řada organizací a jednotlivců za zastavení financování tohoto kontroverzního výzkumu. Podpora alternativ ve formě skutečné léčby dospělými kmenovými buňkami či buňkami pupečnickové krve přináší výsledky. Jak Miroslav Mikolášik zdůraznil, na výzkum, který ničí lidský život, nemůže jít z evropských peněz ani cent.

Podle Res Claritatis

NABÍDKA PRO ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

Diakonie ČCE – Středisko pro zrakově postižené přijímá objednávky na Denní čtení – Úvahy nad Hesly Jednoty bratrské 2014 ve zvětšeném písmu. Příručka obsahuje úvahy autorů z Církve bratrské, Českobratrské církve evangelické, Evangelické církve augsburského vyznání v České republice, Evangelické církve metodistické, Luterské evangelické církve augsburského vyznání, Slezské církve evangelické augsburského vyznání a Starokatolické církve v České republice. Pro ty, kteří by toto čtení rádi využívali, ale mají problémy s četbou běžného tisku, bude k dispozici ve zvětšeném písmu! Jde o dva sešity velikosti A4, cena je 150 Kč. Čtení ve zvětšeném písmu připravuje, nabízí a objednávky přijímá: Diakonie ČCE – Středisko pro zrakově postižené, Klimentská 18, 110 05 Praha 1, t. 222 316 306, 732 324 956, e-mail: szp@diakonie.cz, http://szp.diakoniecce.cz. red

